

مفهوم «حماقت ساختگی» کارلوس کاستاندا با کرامت انسانی در تعارض است

استاد حوزه و دانشگاه اظهار کرد: کارلوس کاستاندا تکنیک‌هایی چند برای رهایی از رویابینی معرفی می‌کند که یکی از آنها «حماقت ساختگی» یعنی احمق جلوه دادن خود در برابر دیگران است و این امر کاملاً با کرامت انسانی و عزت نفس که در آموزه‌های اسلامی بدان بسیار سفارش شده، در تعارض است.

استاد حوزه و دانشگاه اظهار کرد: کارلوس کاستاندا تکنیک‌هایی چند برای رهایی از رویابینی معرفی می‌کند که یکی از آنها «حماقت ساختگی» یعنی احمق جلوه دادن خود در برابر دیگران است و این امر کاملاً با کرامت انسانی و عزت نفس که در آموزه‌های اسلامی بدان بسیار سفارش شده، در تعارض است.

به گزارش خبرگزاری قرآنی ایران (ایکنا)، حجت‌الاسلام والمسلمین دکتر محمدتقی فعالی، مدرس حوزه و دانشگاه و نگارنده 9 جلد کتاب در باب جنبش‌های نوظهور معنوی، در دوازدهمین نشست از سلسله نشست‌های «آسیب‌شناسی عرفان‌های کاذب»؛ که در سازمان فعالیت‌های قرآنی دانشجویان کشور برگزار شد، به ایراد سخنرانی پرداخت.

فعالی با اشاره به مهم‌ترین بحث در عرفان ساحری اظهار کرد: قبلاً بیان شد که مکزیك مرکز گیاهان دارویی است و موضوع پایان‌نامه کاستاندا نیز به همین مقوله، یعنی بررسی و تحلیل گیاهان دارویی اختصاص داشت که سرآغاز بحث عرفان ساحری همین نقطه است.

وی ادامه داد: بر اساس گزارش کاستاندا، دون‌خوآن در سه مطلب بسیار چیره‌دست بود، اول در رابطه با آئین جنگ‌آوران و خردمندان – البته ممکن است از این تعابیر معانی مثبت و خوبی به ذهن متبادر شود، در حالی‌که منظور از جنگ‌آوران، ساحران است، حتی تعبیر شکارچیان معرفت به جادوگران رویابین اشاره دارد.

این استاد حوزه و دانشگاه در ادامه افزود: دومین مهارت دون‌خوآن حرکاتی بسیار شبیه به حرکات یوگا است که وی مهارت بالایی در انجام این حرکات داشته و به‌وسیله این حرکات تلاش می‌کرده تا مخاطب خود را به یک خواب عمیق مغناطیسی فرو ببرد. بالاترین مهارت دون‌خوآن تسلط وی بر خواص و ویژگی‌های گیاهان دارویی بوده است.

این محقق و پژوهشگر با بیان این‌که دون‌خوآن نام این گیاهان را «گیاهان اقتدار»؛ نهاده است، عنوان کرد: گیاهان اقتدار عمدتاً چهار نوع گیاه هستند که اولین نوع آن گیاهان تخدیری است. گیاهان تخدیری خود شامل بیست نوع گیاه می‌شود که اولین نوع آن ماده‌ای است با عنوان «پیوت»؛ که اثر آن چهار برابر کراک است. نوع دوم از گیاهان اقتدار «گیاهان روان‌گردان»؛ و سومین نوع «گیاهان توهم‌زا»؛ و چهارم «گیاهان نیروزا»؛ است.

فعالی با بیان این‌که از میان این گیاهان نوع اول یعنی گیاهان تخدیری از اهمیت بالاتری برخوردار است، خاطرنشان کرد: در طی هفت سال دون‌خوآن تمام خواص این گیاهان را به چهار شاگرد خود خصوصاً کارلوس کاستاندا و جفت معنوی وی به نام «فلوریندا»؛ آموزش داد.

وی با تأکید بر این‌که از میان دوازده کتاب کاستاندا هفت کتاب اول در مورد گیاهان اقتدار است، اظهار کرد: در ایران نیز شخصی با نام تورج زاهدی، دارای مدرک کارشناسی‌ارشد ادیان و عرفان، در سال 1377 کتابی در رابطه با آئین ساحری نوشته و از آئین جنگ‌آوران و شکارچیان کاستاندا تبلیغ وسیعی کرده است.

این استاد حوزه و دانشگاه در ادامه افزود: نکته قابل توجه در کتاب زاهدی این است که وی تمام مؤلفه‌های کتاب‌های کاستاندا را استخراج کرده و با آیات قرآن سنجیده است. وی در کتاب خود اذعان می‌دارد که تمامی سخنان این آئین هماهنگ با اسلام است. به‌عنوان مثال زاهدی بحث تدخین را مربوط به سوره دخان می‌داند. این درحالی است که پیروان آئین معنوی عقاب از مواد مخدر صحبت می‌کنند که هیچ‌گونه ارتباطی میان این مقوله و مباحث طرح شده در سوره دخان نیست.

فعالی با اشاره به آموزه‌های عرفان ساحری عنوان کرد: اولین سنگ بنای عرفان ساحری بحث رویابینی است که در شمنیزم و عرفان

تولتك نیز به آن اشاره شد. در آنجا مطرح شد که در رویابینی اعتقاد بر این است که جامعه از یکسری قوانین و ضوابط تشکیل شده که این مقررات را به کودکان آموزش می‌دهند و درون ایشان #171; کتاب قانون؛ را دید می‌آورند.

این محقق و پژوهشگر ادامه داد: کتاب قانون به مرور زمان فرایندی به نام رویابینی را ایجاد می‌کند، با این تعبیر رویابینی یعنی تعلیمات جامعه و خانواده به کودکان. بخش دوم از عرفان ساحری بیان تکنیک‌هایی است منجر به رهایی از حالت رویابینی می‌شود، یعنی هرکس این تکنیک‌ها را رعایت کند به گفت‌وگوی درون یا حالت رویابینی خاتمه داده است.

وی با بیان این‌که تکنیک‌هایی که کاستاندا برای رهایی از رویابینی عنوان می‌کند متعدد است، خاطرنشان کرد: اولین تکنیکی که کاستاندا به بیان آن می‌پردازد استفاده از گیاهان اقتدار است. شعار اصلی دون‌خوان به شاگردانش این است که اگر می‌خواهید به معرفت ناب و راستین و توقف گفتگوی درون و حالت رویابینی نائل شوید، یک مسیر پیش روی شماست و آن استفاده از گیاهان اقتدار است.

این استاد حوزه و دانشگاه با تأکید بر این‌که دومین تکنیک برای رهایی از حالت رویابینی استفاده از عنصری با نام #171; حماقت ساختگی؛ است توضیح داد: کاستاندا چنین گزارش می‌کند که کارهای دون‌خوان معمولاً به گونه‌ای بود که از نظر دیگران فرد احمقی به حساب می‌آمد.

فعالی افزود: وی در انجام این امور تعمد داشت و قصد وی این بود که هیچ ذهنیتی از ایشان برای دیگران باقی نماند. وی این کار را برای از بین بردن تمام هویت گذشته و حال و آینده انجام می‌داد که یکی از مؤلفه‌های اصلی آئین عقاب نیز به‌شمار می‌آید.

این محقق و پژوهشگر با تأکید بر این‌که در آموزه‌های اسلامی به کرامت انسانی و عزت نفس بسیار سفارش شده است، اظهار کرد: اگر از دون‌خوان و کاستاندا سؤال شود که فلسفه احمق جلوه دادن خود در برابر دیگران چیست، مسلماً ایشان هیچ پاسخی برای این سؤال نخواهند داشت.

وی با اشاره به تکنیک سوم کاستاندا ادامه داد: نام تکنیک سوم این است؛ #171; لطفاً دست نیافتنی باشید؛. این جمله به این معنی است که به‌گونه‌ای رفتار کنید که دیگران زیاد با شما رودرو نشوند تا انتظاراتشان از شما به حداقل برسد. در حالی‌که اسلام به عنوان یک آئین حق، دینی است که بر جمع بیش از فرد تأکید دارد.

این استاد حوزه و دانشگاه با بیان این‌که اسلام دینی اجتماعی است و آموزه‌های جمعی در اسلام به مراتب بیشتر از آموزه‌های فردی است، خاطرنشان کرد: بخش اعظمی از سخنان و تعالیم پیامبر اکرم(ص) نیز مربوط به قوم و قبیله در مکه و کل جهانیان در مدینه است.

فعالی افزود: با نگاهی به قرآن در می‌یابیم که خداوند در قرآن سه دسته مخاطب را مدنظر دارد؛ ابتدا کل مردم و همه انسان‌ها، این گروه شامل واژگانی چون #171; بنی آدم، بشر، انسان، ناس؛ می‌شود. گروه دوم جمعیت‌هایی از انسان‌ها هستند همچون؛ مؤمنان، منافقان و غیره و در نهایت دسته سوم یک فرد انسانی خاص، مانند آیه #171; الم نشر لك صدرك؛ اگر این سه دسته در کنار یکدیگر قرار گیرد مشخص می‌شود که روی سخن در بیشترین آیات قرآن با همگان و کل بشر است و بعد از آن نوبت به گروه‌های انسانی می‌رسد.

این محقق و پژوهشگر با بیان این‌که محور آئین عقاب(یا عرفان سرخ‌پوستی) سحر و جادو است، عنوان کرد: اگر از کاستاندا سؤال شود که عرفان ساحری به چه معنا است، در پاسخ خواهد گفت یعنی عرفانی که تعالی بشر را نیل به عنصر ساحری می‌داند. کاستاندا خود ساحری را تبیین کرده است. وی می‌گوید ساحری مقامی است که شخص می‌تواند به صورت هر حیوانی که بخواهد تبدیل شود. دون‌خوان هر لحظه که اراده می‌کرد می‌توانست به شکل هر حیوانی مبدل شود.

فعالی ادامه داد: شبکه بی بی سی در دهه‌های مختلف راجع به شخصیت‌های معروف تحقیقاتی را انجام می‌دهد و حاصل آن گزارشات را منتشر می‌کند. یکی از افرادی که در یک مناظره علمی شبکه بی بی سی دعوت شد شخصی بود با نام #171; ریچارد میل؛، پژوهشگر برجسته انگلیسی.

وی با تأکید بر این‌که ریچارد میل سالیانی در رابطه با دون‌خوان و کاستاندا با همکاری تیمی به پژوهش پرداخته و حاصل پژوهش‌های خود را چاپ و منتشر کرده است، عنوان کرد: نکته جالب توجه این‌که کتاب وی به 52 زبان زنده دنیا برگردان شده، در حالی‌که به فارسی ترجمه نشده است. وی در کتاب خود 200 اشکال به کارهای دون‌خوان و کاستاندا را طرح کرده است.

این استاد حوزه و دانشگاه با اشاره به اشکالات میل در مورد کاستاندا و آئینش اظهار کرد: اولین اشکال میل این است که هرچه بیشتر تحقیقات به عمل آمد کمتر به شخصیت دون خوان رسیدیم، به طوری که نتیجه تحقیقات بدین جا رسید که اصلاً کسی با نام دون خوان وجود خارجی ندارد و هر آنچه در رابطه با وی مطرح شده، به تمامه ساخته و پرداخته ذهن کارلوس کاستاندا است. بر این اساس کاستاندا نویسنده قهاری همچون پائلو کوئلیو خواهد بود.

این محقق و پژوهشگر افزود: دومین مطلبی که ریچارد میل در رابطه با کاستاندا مطرح می کند این است که وی پنج معشوقه داشته که چهار تن از ایشان مفقود الاثر هستند و جسد برهنه پنجمین آنها در بیابان های مکزیك پیدا شده است. در نهایت میل در انتقادات خود به کاستاندا عنوان می کند که وی جوانان امریکا را با مواد مخدر گمراه کرد، به طوری که بعد از انتشار کتاب های وی سیل جمعیت از امریکا برای دستیابی به گیاهان اقتدار روانه کشور مکزیك شد.